

Національний
банк України

Експрес-стрес-тестування банків у 2022 році

24 листопада 2022 року

Коротко про стрес-тестування

Мета стрес-тестування (СТ) – оцінити, наскільки конкретний банк або банківська система в цілому є стійкими до «виняткових, але ймовірних шоків».

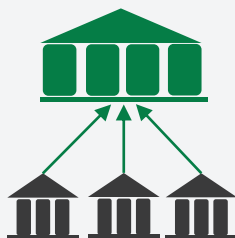
- Стрес-тестування виникло у відповідь на кризові явища. З 2010 року увійшло у регуляторну практику багатьох країн світу.
- Концепція сучасного пруденційного нагляду базується на розумінні того, що банки завжди мають бути готовими до настання кризи.
- Стрес-тестування передбачає:
 - оцінку показників діяльності банків або банківської системи;
 - тестування впливу несприятливих подій на ці показники;
 - визначення необхідних заходів для підвищення стійкості банків або банківської системи до подібних несприятливих подій.
- Зазвичай для тестування впливу кризи на банки та банківську систему додатково до базового розробляється мінімум один несприятливий сценарій:
 - несприятливий макроекономічний сценарій не є прогнозом. Він побудований на гіпотетичних припущеннях;
 - несприятливий сценарій повинен бути жорстким, але правдоподібним.

Підходи до проведення стрес-тестування

За виконавцем:

«згори-вниз»:

банки надають інформацію,
регулятор проводить СТ

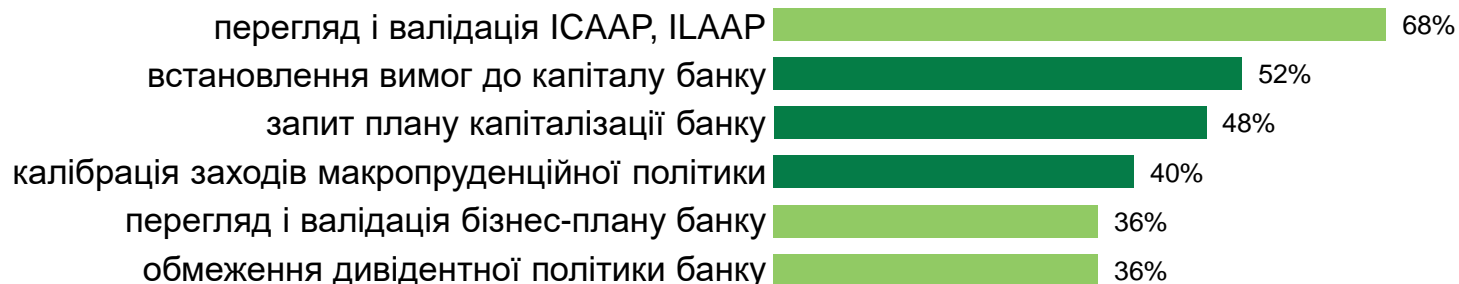

«знизу-вгору»:

регулятор розробляє сценарії та підходи,
банки проводять СТ

За метою*:

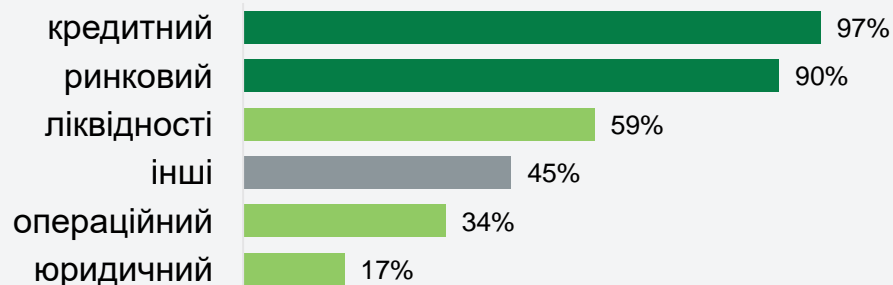
За частотою
проведення:

- декілька разів в рік
- раз в рік
- раз в два роки
- раз в три роки і рідше

* Наведено статистику з опитування BIS:
Supervisory and bank stress testing: range of practices

Підходи до проведення стрес-тестування (продовження)

За охопленням ризиків*:

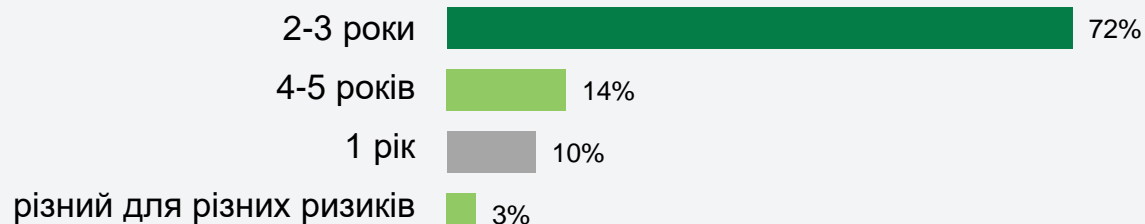

Кількість сценаріїв:

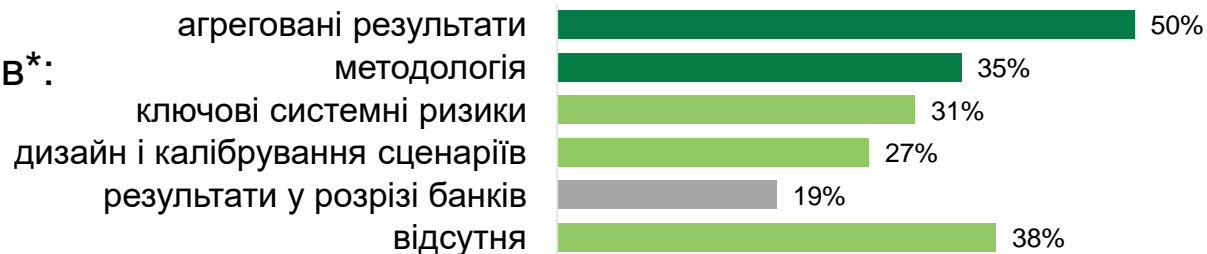
Обов'язково є базовий, а також додаткові:

- один
- два
- три і більше (окремі для кожного виду ризиків)

Горизонт прогнозування*:

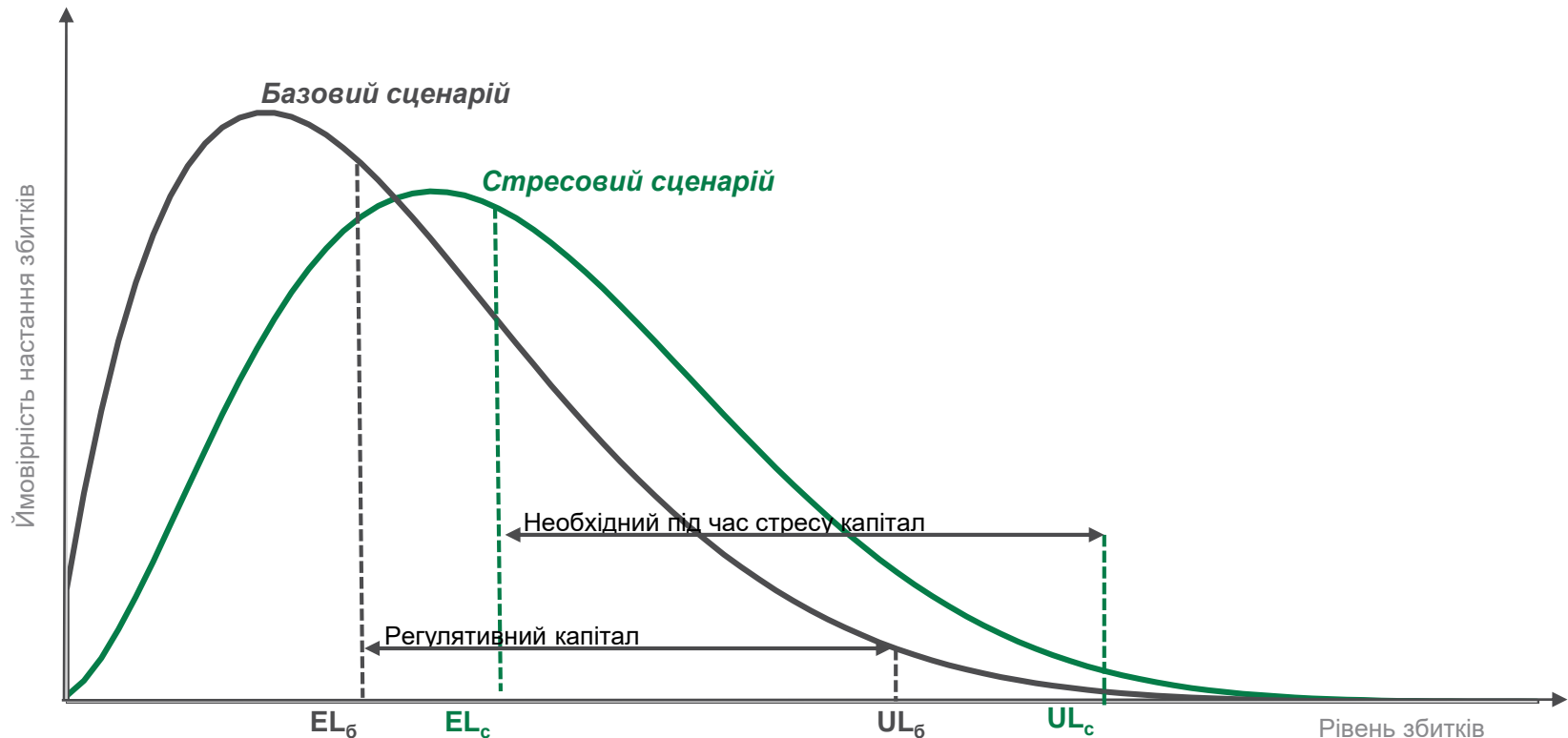
За форматом комунікації результатів*:

* Наведено статистику з опитування BIS:
Supervisory and bank stress testing: range of practices

Теоретичне підґрунтя стрес-тестування

- За кризових умов (в стані стресу) в економіці зростає ймовірність отримання значних збитків. Відповідно до банку ставляться вимоги мати достатній запас капіталу, щоб покрити збитки за кризових умов;
- Крива розподілу збитків зміщується вправо, необхідно переоцінити очікувані та неочікувані збитки банку.

EL (Expected loss) - очікувані збитки (підлягають резервуванню);
UL (Unexpected loss) - неочікувані збитки (покриваються капіталом в разі настання).

Особливості експрес-стрес-тестування

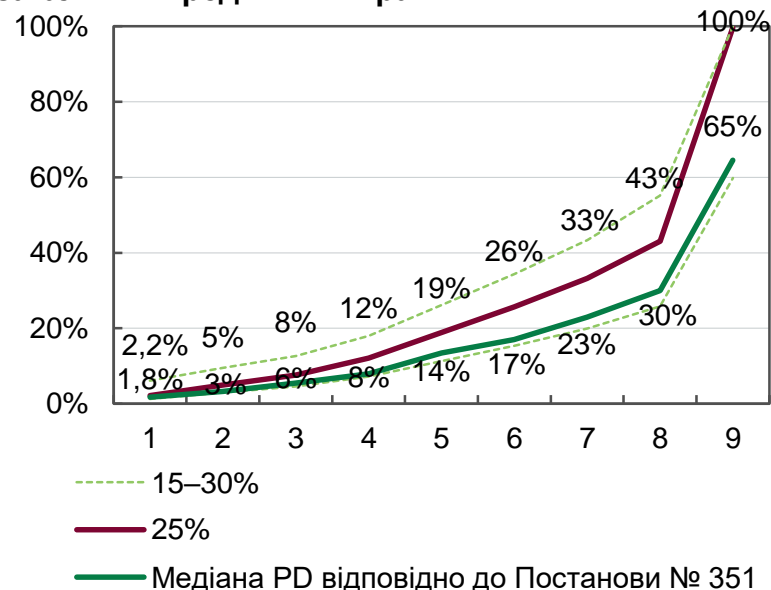
- В 2020 була відмінена регулярна вправа стрес-тестування у зв'язку з пандемією. В той рік НБУ вперше провів експрес-стрес-тест.
- В 2022 у зв'язку з повномасштабною війною регулярний стрес-тест також був відмінений. Експрес-стрес-тест черговий раз став у нагоді.
- Основні відмінності експрес-стрес-тесту від регулярної вправи:
 - Використовуються неаудійовані статистичні дані банків;
 - Менша точність результатів на рівні окремих банків;
 - Відсутня індивідуальна оцінки великих боржників.
 - + Швидкість проведення в десятки разів більша за звичайну вправу;
 - + Наявна гнучкість в тестуванні різних сценаріїв, гіпотез;
 - + Адаптивний аналіз всієї системи та системних ризиків.
- З огляду на глибину кризи 2022 року, тестувався лише базовий макроекономічний прогноз без накладання гіпотетичних шоків. Тобто використовувався реальний економічний шок, замість гіпотетичного.

Сценарій відображає базові очікування 2022 року

Макроекономічний сценарій

Показник	Припущення СТ 2021	Очікування 2022 року
Реальний ВВП, % р/р	-2.2	≈ -33
Індекс споживчих цін, % р/р	8.6	> 20
Валютний (UAH/USD), % р/р	курс	Тимчасово фіксований

Крива втрат працюючих кредитів за різного рівня загальних кредитних втрат

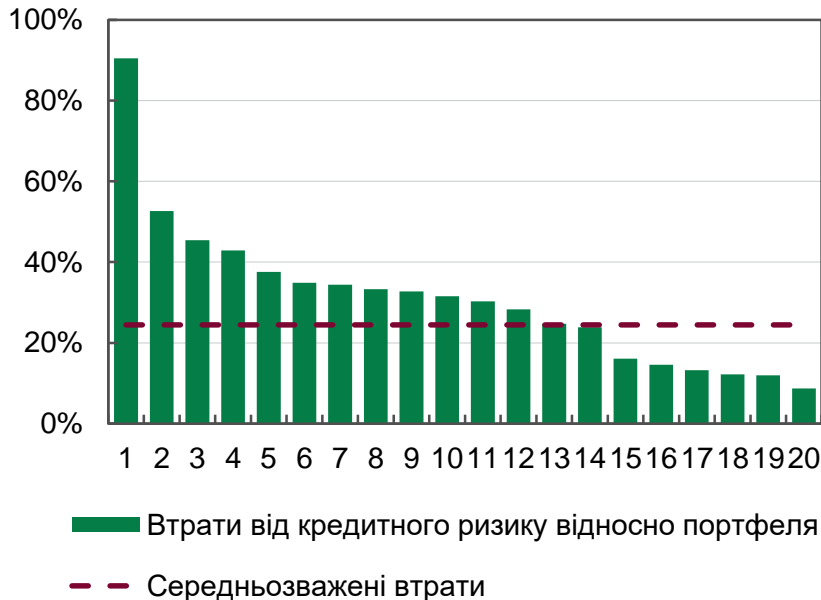
- Для макроекономічного сценарію використано публічні прогнози НБУ.
- Втрати для корпоративного портфелю моделювалися в залежності від класу (рейтингу) позичальника. Тобто чим гірший клас позичальника – тим вищий відсоток портфелю, що він стане непрацюючим.
- В силу невизначеності – кредитні втрати припускалися від 15 до 30%. Таким чином отримаємо різні результати за різних сценаріїв кредитних збитків.
- Припускаємо також помірне зменшення комісійних доходів (зменшення економічної активності), та помірне збільшення адміністративних витрат (більше незапланованих операційних витрат у зв'язку з війною).

Вплив ризиків на баланс банку

Банкам вистачить капіталу аби покрити значні кредитні втрати

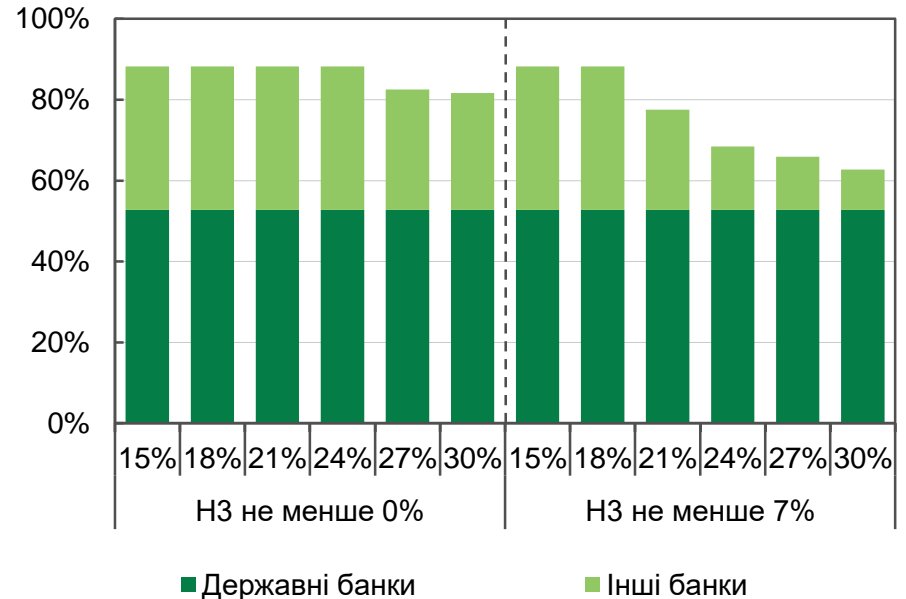
Втрати через кредитний ризик, що найбільші банки можуть покрити за рахунок основного капіталу

Вісь горизонталі – умовний номер банку.

Джерело: НБУ.

Частка активів банків, що мають відповідний рівень НЗ за різного рівня втрат від кредитного ризику

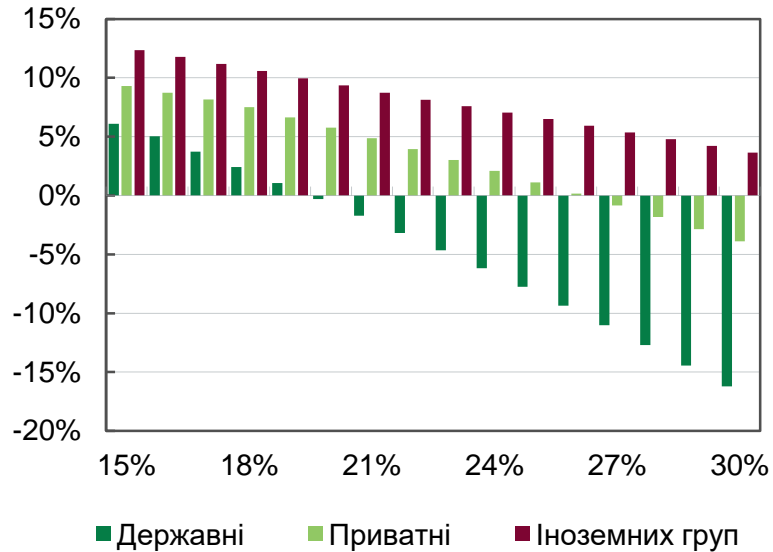

Джерело: НБУ.

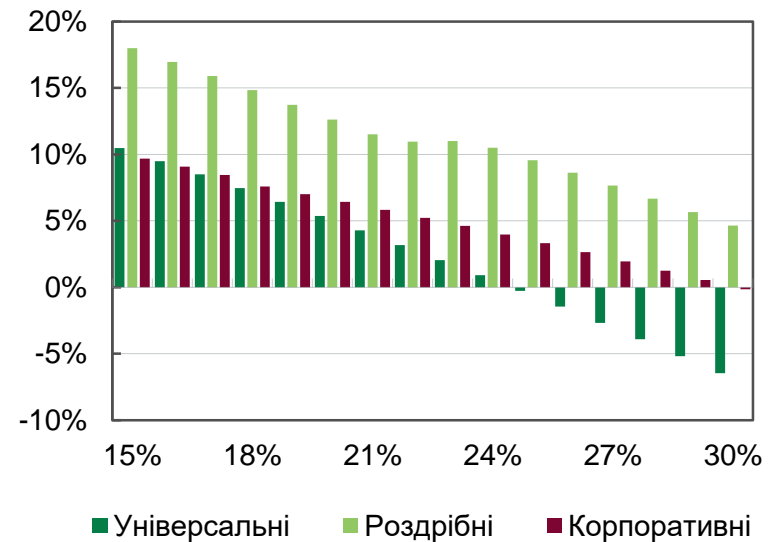
- Експрес-стрес-тест дозволяє реверсивно оцінити за якого рівня кредитних втрат банк досягне від'ємного рівня капіталу.
- Левова частка сектору матиме додатній капітал навіть за умови втрати 30% портфелю.

Які банки мають більший запас міцності

Медіанний НЗ для банків за типом власності за різного рівня втрат

Медіанний норматив НЗ для банків за бізнес-моделлю за різного рівня втрат

- Попри те, що за рівнем капіталу банки мають менший запас міцності, їх гарантом стійкості виступає держава. Іноземні банки навіть при 30% кредитних втрат матимуть додатній капітал.
- Роздрібні банки хоч і мають найбільший запас міцності, мають і більший апетит ризику, відповідно і очікувані збитки.